N:o 19. Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Klara V. Kyrkog. 19. Stockholm den 1 December 1886. Pris: Helt år 6 kr. Lösn:r 30 öre. Annonspris 10 öre petitrad. Årg. 6.

Från Beethovens sista lefnadsår.

(forts.)

Efter att så ofta ha vexlat bostad, fogade det sig nu så lyckligt, att den store mannen fick sin sista bostad alldeles i granskapet af sin ungdomsvän, i Schwarzspanierhaus vid Alserförstadens glacis, dit han flyttade vid mikaelitiden 1825. Han hade med otålighet väntat på denna flyttning och längtat efter detta granskap, särskildt efter att erhålla min mors hjelp för ordnandet af sitt hushåll, hvarom han, såsom förr är sagdt, anmodat henne. Bostaden var också mycket treflig, belägen åt söder vid en öppen plats med utsigt öfver den midt emot liggande inre staden med sina bastioner och kyrktorn, åt venster Leopoldstadt och Praterns trädkronor, midt framför Josefstadts exercisplats, de kejserliga stallen, Mariahilfer- och andra förstäder, men till höger var utsigten stängd genom »Röda huset», i hvars andra våning vi bodde. Huset der Beethoven hade sin bostad jemte den tillstötande kyrkan — den tiden begagnad till förvaring af soldatbäddar — hade fordom blifvit uppbygdt af de från Spanien härstammande Benediktinerna, och den egendomliga anordningen af fönsterna häntydde på dess ursprungliga bestämmelse.

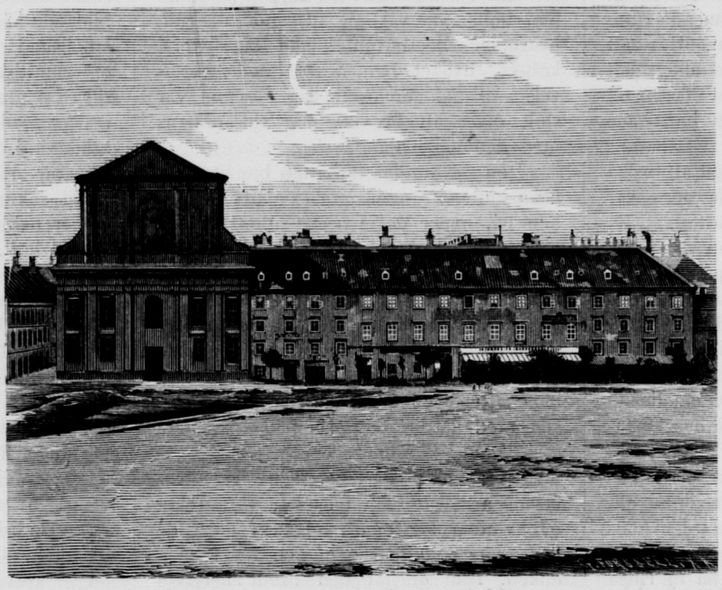

Schwarzspanierhaus i Wien.
Beethovens sista bostad.

För att få rummen i prelatvåningen högre hade nämligen midtelpartiet af huset öfver bottenvåningen endast fått två våningar med en rad af nio fönster, under det på ömse sidor derom huset har tre våningar i höjd. Fönsterna äro (som man ser å ofvanstående vy) emellertid så ordnade, att de i öfversta våningen utgöra en fortlöpande rad. Af dessa börja Beethovens fönster i öfversta våningen med det femte, från kyrkan räknadt, och sluta med det nionde bortom porten.

Till Beethovens bostad kom man uppför den präktiga hufvudtrappan upp i andra våningen. Inträdde man der till venster genom en något låg dörr, så befann man sig i en rymlig tambur med ett fönster och kom rakt ifrån detta till köket och en stor pigkammare, alla med sina fönster liggande åt den rymliga fyrkantiga gården. Från tamburen åt venster trädde man in i ett temligen stort kabinett med ett fönster åt gatan (midt öfver porten), och till venster om detta rum hade man ett annat också med ett fönster. Till höger om det rum man först kom in uti hade man ett rum med två fönster och innanför detta ett stort kabinett med ett fönster, från hvilket rum en liten dörr ledde till pigkammaren. Dessa fem fönster vette åt glacisen. Ljus, värme, rymlighet och granskapet till min fars bostad gjorde denna vånnig till en angenäm bostad för Beethoven.

Våningen, som tydligen gaf vittnesbörd om Beethovens brist på ordningssinne, hade följande utseende.

I det första rummet stodo, utom några stolar invid väggarna, ett enkelt matbord och, som jag vill minnas, en skänk, öfver hvilken hängde en oljefärgstafla, bröstbild, föreställande Beethovens af honom högt älskade farfader, Ludvig, afbildad i grön pelskostym med ett nothäfte i handen. Det enfönstriga rummet till venster härom saknade, med undantag af en då ej vidare begagnad skrifpulpet, alla möbler. Man såg endast i fonden midt på väggen ett stort porträtt af Beethoven sjelf. Öfver hela golfvet lågo i fullkomlig oordning högar af tryckta och skrifna noter, egna och andras kompositioner. Sällan beträddes rummet af någon, och när jag emellanåt gjorde det — af nyfikenhet eller till tidsfördrif eller också när Beethoven sände mig dit för att söka något —, så vandrade jag emellan till utseendet gamla luntor, den ena på den andra, vid min då unga ålder föga medveten om dessa skatter, hvilka ett halft år efter Beethovens död knippvis gingo bort för några gulden och spredos åt alla håll, bland dem många manuskript, delvis innehållande ännu outgifna saker.

De båda rummen till höger om det första rummet voro de, i hvilka Beethoven egentligen uppehöll sig, och af dessa var det yttre hans sof- och pianorum, det inre ett kabinett, der han satt och skref och der hans sista skapelser sågo dagen, alltså

hans kompositionsrum. Midt i det först nämda (med två fönster) stodo med ryggarne utåt tätt bredvid hvarandra två flyglar; med klaviaturen åt yttre dörren stod det engelska instrument, som en gång skänktes honom af Philharmonikerna i England. Gifvarnes namn, af hvilka jag erinrar mig Kalkbrenners, Moscheles' och Broadwoods, stodo egenhändigt skrifna med bläck på resonansbottnen. Detta instrument, af Broadwoods fabrik, hade en klaviatur som räckte till C. Den andra flygeln, med klaviaturen åt kompositionsrummet, räckte i diskanten till F och var af fabrikanten Graf i Wien öfverlåten åt Beethoven till begagnande. Öfver dettas klaviatur och hammarmekanik befann sig liksom en bugtig resonnansbotten af tunnt trä, en ljudfångare lik en sufflörshuf, hvarigenom man försökt att koncentrera ljudvågorna från instrumentet i den spelandes öra. Att denna åtminstone på sista tiden ej gjorde någon nytta blef jag öfvertygad om en dag under sommaren 1826, hvarom mera längre fram. Vid väggpelaren mellan fönstren i detta rum stod en dragkista och på denna intill väggen en svart, med fyra hyllor försedd bokhylla, full med böcker och skrifter; framför denna, ofvanpå byrån, lågo flere språkrör och två (oriktigt såsom Amati betecknade) violiner; allt detta i oordning och mycket dammigt. Beethovens säng, kommod, ett bord och en klädhängare närmast kakelugnen utgjorde resten af rummets tillhörigheter. Det innersta rummet var Beethovens arbetsrum. Här satt han vid ett något ifrån fönstret aflägsnadt bord, med ansigtet vändt mot dörren till det stora rummet och så, att han hade fönstret till höger om sig.

Min mor hade nu öfvertagit att ordna hans hushåll. Hennes första göra var att skaffa honom dugligt tjenstfolk. En kokerska, Sali, anträffades, som visade sig vara en kunnig och pålitlig person, hvilken med omsorg skötte om hans hus ända till hans död. »Beethoven-Sali» erhöll en köksflicka till biträde och nödiga hushållseffekter inköptes.

I hans boningsrum kunde emellertid ingen ordning råda; dammiga och kastade huller om buller lågo der hans papper och andra tillhörigheter, oborstade voro hans kläder, fastän hans linne alltid var hvitt och rent och trots hans ständiga tvagningar. Detta öfverdrifna användande af vatten torde ha ej ringa del i uppkomsten af hans döfhet, kanske mer än »anlaget för underliflslidande», som af många ansetts för orsaken dertill. Han hade ständigt haft för vana att, när han en längre tid sutit stilla vid bordet och komponerat, då han kände sig het om hufvudet deraf, gå till tvättstället och slå en kanna vatten öfver hjessan, hvarpå han efter en dylik afkylning, och utan att riktigt torka sig, åter satte sig till arbetet eller kanske strax derpå företog sig en spatsertur. En förkylning af hufvudet var sålunda lätt gjord.

Beethoven talade ofta om att han ville bjuda på middag, men min mor, som var en stor ordningsmenniska, undvek gerna att gästa hos Beethoven; i stället mottog han då och då inbjudningar till oss och sände oss ofta ett stycke fisk, när han låtit köpa sådan på torget, ty fisk hörde till hans älsklingsrätter, och hvad han sjelf tyckte om delade han gerna med åt sina vänner. När han ätit middag hos oss, och ofta äfven annars, gick han på eftermiddagen ut att promenera i vårt sällskap, synnerligast om söndagarne, emedan min far sällan unnade sig ledighet någon hvardagseftermiddag.

Beethovens personlighet väckte alltid uppmärksamhet på gatorna genom den honom egendomliga nonchalancen i klädseln. Merendels fördjupad i tankar och brummande dessa för sig sjelf, gestikulerade han icke sällan med armarne derjemte. Gick han i sällskap med någon, så talade han lifligt och högt, och då den som åtföljde honom alltid skulle skrifva svaret i konversationshäftet, så måste man allt som oftast stanna under vägen, hvilket jemte hans stundom mimiskt yttrade svar fängslade förbigående blickar, så att de ofta vände sig om för att se på den besynnerlige mannen, och förledde gatpojkarne att ropa speglosor efter honom. Hans brorson Carl, mot hvilken han visat sig så uppoffrande och som han betraktade som sin egen son, undvek derför att gå ut med honom och hade till och med sagt honom en gång, att han skämdes gå med honom på gatan för hans »narraktiga utseendes» skull, hvaröfver Beethoven kände sig ytterst kränkt, hvilket han också med bedröfvelse tillstod för oss. Jag deremot var stolt öfver att få visa mig tillsammans med denne betydande man.

Den då vanliga filthatten bar han tillbakaskjuten från ansigtet för att ha pannan fri, under det å begge sidor det gråa oordnade håret, såsom Rellstab betecknande säger »icke krusigt, icke stripigt, utan en blandning af beggedera», flög för vinden åt alla håll. Med de då brukliga höga rockkragarne kom den bakåtlutande hatten i kollision med kragen, som också blef sliten genom den ständiga beröringen med hattbrättet. De båda oknäppta rockslagen, likasom den blåa frackens med messingsknapparne, fläkte sig öfver begge armarne vid gåendet, isynnerhet när vinden låg emot. Likaså flögo de båda långa snibbarne af den hvita halsduken, som omslöt den bredt nervikta skjortkragen, vidt och bredt omkring. Dubbellorgnetten, som han brukade för sin närsynthet, hängde lös och ledig framtill. Rockskörten voro ganska tungt belastade; utom den på ena sidan vanligen framhängande näsduken utsköt ur fickan på det andra ett temligen tjockt notanteckningshäfte med en tjock blyertspenna, hvartill förut kom en hörlur, så länge han kunde ha nytta deraf. Beethovens här skisserade yttre har outplånligen fäst sig i mitt minne.

På gatan, då man icke alltid hade tid att skrifva, var konversationen med honom besvärligast, och att han var fullkomligt döf, derpå fick jag följande slående bevis. En dag var han bjuden till oss på middag, klockan var 2, vår vanliga måltidstimme, men Beethoven hördes ej af. Mina föräldrar, som misstänkte att han, fördjupad i komponerande, glömt af middagen, sände mig till honom. Jag träffade honom i arbetsrummet, skrifvande på en af sina sista qvartetter. Han såg hastigt upp och bad mig vänta till dess han skrifvit ned hvad han just då hade i tankarne. En stund höll jag mig stilla, sedan drog jag mig bort till det Grafska pianot med ljudlocket och började, efter som jag ej var fullt öfvertygad om Beethovens döfhet vis à vis toner, att sakta klinka på tangenterna; då jag såg att han ingenting märkte, spelade jag allt starkare och slog med afsigt ganska hårdt på tangenterna; jag behöfde ej vidare tvifla. Han hörde ingenting alls, utan skref obehindradt vidare.

(Slut i nästa nummer.)

Hvad skola vi spela?

(Forts. fr. n:o 15.)

Sedan vi i vår förra artikel om detta ämne talade om pianoskolor och förberedande, dagliga öfningar, gå vi nu, efter den indelning af etuderna som då gjordes och enligt hvilken de nämda öfningarna räknades till 1:a gruppen, att fästa uppmärksamheten vid de båda andra grupperna, N:o 2 de egentliga etuderna (tekniska) och N:o 3 de melodiösa till utbildande af elevens musikaliska smak. Att emellertid uppdraga en bestämd gräns emellan dessa grupper, anmärkte vi vara till viss grad omöjligt, då många etuder i lika grad afse teknikens som smakens utbildning. Till den andra gruppen, af öfvervägande teknisk natur, kunna vi emellertid räkna Berens (op. 79) 20 lätta etuder och (op. 61) Schule der Geläufigkeit (4 häft.), Czernys etudsamlingar op. 599, Nyaste wienermetoden, op. 636 korta öfningar för båda händerna, op. 299 Études de la Vélocité och op. 740 etuder i briljant stil, Köhlers op. 85 progressiva etuder till öfning för båda händerna, Hornemanns små etuder, Al. Schmitts op. 16 och Cramers berömda etuder för mera försigkomna (en upplaga af 50 etuder, redigerad af Bülow). Vidare ha vi på öfvergång till gruppen 3 de lätta 50 melodiska etuderna af Lemoine op. 37 (häft. 1—3) och Gurlitt op. 50 och 51 — svårare blifver sedan fortsättningen af denna samling op. 52, 53, 58 —, Löschhorns op. 38 (häft. 1—3) för något försigkomna elever samt op. 52 inneh. 30 etuder (Peters upplaga), Bertinis sedan gammalt kända (op. 101) 12 etuder, (op. 100) 25 etuder och (op. 29 och 32) 48 etuder. Af framstående värde äro St. Hellers melodiösa etuder i flere samlingar, de bekanta op. 47, 46, 49, 90 och 16 (i progressiv ordning) samt op. 125 Études d'Expression et de Rhytme. Af etudesamlingar (med blandadt innehåll, af flere komponister) kunna rekommenderas Peters etudealbum (1961 a. b.) två häften i progressiv följd, så att

det sista häftet i slutet upptager rätt svåra etuder, samt den förträffliga samlingen 76 etuder hörande till Damms pianoskola, hvaribland särskildt må nämnas de vackra etuderna af Raff. Denna samling kan sägas innehålla medelsvåra saker för något försigkomna elever.

Med Moscheles etuder komma vi till mera svåra öfningar; särdeles op. 95 Zur Entwicklung der Bravour fordrar långt framskridande, och för detta stadiet hafva vi ytterligare Bertinis vackra Études caractéristiques op. 66, besynnerligt nog ännu icke förekommande i godtköpsupplagor, liksom Bertinis mindre, och nu mera nästan bortglömda af våra pianister; sedan hafva vi Godards Études caractéristiques, Henselts op. 2, 12 Études caractéristiques de concert, Neuperts concertetuder och oktavetuder, Chopins, Thalbergs, Rubinsteins och Liszts. Salongsetuder af mindre svår beskaffenhet finna vi i Ravinas 25 etuder samt dennes lätta och vackra Études mignonnes, och de något svårare, med skäl så omtyckta Jensens etuder op. 32 (3 h., Peters 1317 a—b).

Efter etuderna räkna vi sonatinerna till de vigtigaste undervisningsverken. Sådana af lättaste och lättare beskaffenhet hafva vi af Diabelli (op. 151 och 168), Krause, Dussek, Berens (op. 81, 6 sonatiner), Reinecke (op. 47 och 98), Schmitt, Kuhlau, Heller (op. 140 och 147), Raffs Sonatilles (op. 99) Sonatiner-album (Peters 1233) och Kleinmichels Sonatinen u. Rondos. Bland dessa instruktiva saker uppräkna vi slutligen 4 händ. musik af Diabelli: op. 149, 28 melodiska öfningsstycken och hans sonatiner, Berens: op. 62 (3 h.), Schmitts 17 lätta kompositioner, Fexer: Nordiska melodier (5 h.), Kuhlau: sonatiner, Gounod: tonbilder, Haydn, Mozart och Beethoven (4 h.): samlingen God musik, Löschhorn: op. 51, Tonbilder (Peters 1011) . . .

Vi afsluta denna uppsats med nästa nummer, då vi för närvarande icke ega utrymme dertill denna gång.

En Liszt-autograf. År 1884 voro Liszt och Rubinstein tillsammans i ett aristokratiskt sällskap, då en ung dam vände sig till den senare med begäran om hans autograf. Tonkonstnären, som säkerligen brukade vara öfverlupen med sådana böner af sina beundrare, tog upp ett visitkort ur fickan och räckte det stillatigande åt den unga, lika förvånade som gäckade samlerskan, hvilken derpå vände sig med samma önskan till Liszt. Den artige abbén insåg att hon icke gerna kunde vara belåten med blott och bart ett visitkort, han bad derföre att få sin berömde kollegas kort och skref så under det litografierade namnet »Antoine Rubinstein» orden: »et son admirateur F. Liszt», dermed förlänande sin autograf och på samma gång Rubinsteins kort än högre värde.

Regementets dotter

å kgl. Stora teatern.

På vår operascen har återupptagits Gaëtano Donizettis melodiösa opéra comique »Regementets dotter», som ej varit gifven härstädes sedan den 8 Maj 1881. »Regementets dotter», den 31:a i ordningen af Donizettis omkring 70 operor, skrefs 1839 samt gafs första gången å Opéra Comique i Paris den 11 Febr. 1840 med exempellös framgång, hvartill äfven bidrog Saint Georges och Bayards underhållande libretto, som var beräknad att göra intryck på den franska publiken genom den napoleonska militärens, förnämligast grenadierernas förhärligande. Då operan sedermera uppfördes i Berlin och Wien, begicks det löjliga tilltaget att helt enkelt förvandla de franska soldaterna till — österrikare.

På vår lyriska scen introducerades »Regementets dotter» den 9 Juni 1845, då Jenny Lind kreerade Maries parti; den öfriga rolbesättningen var då: Hertiginnan af Hohenfels fru Wennbom, Markisinnan af Streckenfelt fru Bock, Tonio hr Olof Strandberg, Sulpiz hr Lars Kinmansson, Hortensius hr Söderberg, En notarie hr Pfeiffer, En korpral hr Wennbom, En bonde hr Lemos.

Af de sedermera uppträdande påminna vi oss:

Marie: fruarna Michaeli, Willman, Torssell, fröknarna Julia Berwald, Gelhaar och Hebbe.

Tonio: hr Dahlgren (som vi tro 108 gånger) samt hr Torslow.

Sulpiz: hrr Uddman, Willman och Janzon.

Markisinnan: fruarna C. Strandberg och Palm, fröknarna Fundin och Bock.

Hertiginnan: fru Carlson, fröknarna Hull och Wellander,

Hortensius: hrr Norrby, Almlöf och Sandstedt.

De nu uppträdande äro: Herrtiginnan fru W. Strandberg, Markisinnan fru C. Strandberg, Marie fröken Vendela Andersson, Sulpiz hrr Janzon eller Söderman, Tonio hr Bratbost och Hortensius hr Dahlgren.

Derefter gifves ett danspotpourri bestående af Vals brillant, dansad af frk Rosén. Scéne et danse, Pas de deux af fru Christenson och fröken H. Kuhn. Solo Espagnol af fröken Flammand. Czardas, ungersk nationaldans, nykomponerad af hr Rob. Sjöblom, musiken af Kéler Béla och dansad af fru Lund och hr Sjöblom, samt Amazondans (ur Rienzi), äfvenledes af hr Sjöblom, utförd af 12 balettens damer. *Lorenzo.*

På operan. Herrn: »För hvilka intresserar sig fröken mest, för de yngre komponisterna eller för de äldre?» — Fröken (med stolthet): »Jag vill bara säga, att jag icke intresserar mig för någon komponist, hvarken för en ung eller för en gammal».

Teaterfrågan.

Med anledning af regeringens förfrågan huruvida Stockholms stad skulle vara villig att lemna ett årligt bidrag för viss tid till upprätthållande af de k. teatrarnes verksamhet eller ock 750,000 kr. till Stora teaterns ombyggande, har beredningsutskottet beslutit tillstyrka:

»att herrar stadsfullmäktige måtte, med anledning af den k. remissen, förklara, att de, under förutsättning och vilkor att den k. teaterns verksamhet i dess nuvarande omfattning framgent, liksom hittills, upprätthålles genom statens försorg samt att icke några vidare anspråk ställas på Stockholms kommun om bidrag till teatern, Stockholms stad är villig att anslå 600,000 kr. för k. Stora teaterns om- och tillbyggnad på sådant sätt att, på samma gång teatertomtens framstående läge tillgodoses, teatern erhåller lokaler, som äro tidsenliga och inrättade med hänsyn till att underlätta teaterverksamhetens utöfvande med i finansielt hänseende tillfredsställande resultat, dock att detta anslag icke må utgå derest ej utförande af byggnadsföretaget blifvit senast vid utgången af år 1888 beslutadt.»

Mot beredningsutskottets här anförda beslut hafva reservationer afgifvits af hrr Lindhagen, Almström, Crusebjörn, Schönmeyr, Törnebladh. Herr Telander har anmält att han ej deltagit i ärendets behandling i utskottet. Herr Lindhagen yrkar rent afslag å begäran så väl af byggnadshjelp som årligt bidrag. Herr Almström anser att staden bör lemna ett års bidrag, men för begränsad tid, herr Crusebjörn att staden med vissa förbehåll bör lemna ett bidrag om året af 50,000 kronor i tre år. Herr Schönmeyr har låtit anteckna sig som reservant utan att angifva skälen, herr Törnebladh vill att staden ej skall binda byggnadsföretaget vid någon viss tomt.

Herr Lindhagens skäl för afslag äro ytterst klena. Hade hr L. sagt att Stockholms stad bättre behöfver sina penningar till att kasta i sjön för strandfyllningar och hamnbyggnader och alls icke har råd att offra något för högre intressen, så hade han gjort sig förstådd. Nu säger han rörande byggnadsfrågan, »att kommunen omöjligen kan ega att på det sättet befordra hufvudstadens försköning, att han ger hundratusentals kronor åt andra för att de må kunna bygga prydliga hus». Den nationela och hufvudstadskommunala frågan betraktas af honom alltså såsom en simpel privat byggnadsfråga! Han anser för öfrigt, såsom beredningsutskottet anmärker, hela frågan ännu outredd. Men hvad utredning önskar då hr L.? Här kan ju ej fordras en deltaljerad kostnadsberäkning till grund för ett beslut; lika väl kunde anslag vägras till en strandfyllning på grund af att summan som dertill erfodras ej på förhand är uträknad på öret. Här är ju frågan alldeles klar med den bestämda summa som äskas. Vidare påstår han att det är ovisst i hvad mån k. m:t och kronan ämnar påkalla

statens mellankomst för att för framtiden upprätthålla de kgl. teatrarne; men här vid lag behöfver han ju ej röra sig med några konjekturer, utan helt enkelt basera kommunanslaget på riksdagens beslut 1884, åtminstone i fråga om årligt anslag. Detta har förnuftigt nog förordats af hrr Crusebjörn och Almström, och det är i och för teatrarnes bestånd och fortsatta verksamhet vigtigare än byggnadsfrågan, för stunden åtminstone. Ett understöd sålunda enligt riksdagsförslaget 1884 gemensamt af staten och hufvudstaden torde derför ha bästa utsigten att komma till stånd, ty beslutar staden nu ett sådant med förbehåll af statsbidrag enligt nämda riksdags beslut, så lär riksdagen säkert räcka Stockholms kommun handen till teatrarnes räddning. Under tiden kan man, vare sig genom lotteri — såsom föreslagits — eller på andra vägar finna medel till den behöfliga ombyggnaden eller nybyggnaden. Emot hr Törnebladh vilja vi beträffande denna fråga bestämdt fordra bibehållandet af nu varande plats (då ej Helgeandsholmen kan disponeras) såsom en centralplats för alla tider här i hufvudstaden, och såsom sådan af högsta vigt för teaterns ekonomiska bästa. Att med ett vilkorligt beslut om anslag vilja för all framtid binda händerna på kommande stadsmyndigheter, är väl lika litet värdigt som möjligt. Mera estetiska och liberala åsigter hos våra stadsfullmäktige äfvensom ökade tillgångar för staden i framtiden kunna ju möjligen låta tänka sig. Frågan gäller en lång framtid, ett vigtigt konstintresse och mångas ve eller väl. *W.*

Musikpressen.

På Abr. Hirschs förlag har utkommit:

Wennerberg: *Ur Davids Psalmer* för soli och kör med piano. Ny följd. 5:te häftet (n:is 53—55. Ps. VI, LXXIII, CXXXV) 2 kr.

Boïto: *Mefistofeles.* Duett ur 4:e akten (Helena och Pantalis), »Månen på vågorna kastar de glimmande, dallrande strålarna.» 75 öre.

Meissner, Hj.: *På maskeraden,* Vals för piano 2 händer. 1 kr.

Orgelnisten 6:e hft. (Töpfer: Concertfantasi; Kühmstedt: Fuga; Bach, J. S.: Fuga; 2 Præludier.)

Herr Hirsch har äfven utsändt en förteckning öfver Nya sång- och pianokompositioner samt öfver några saker för violin, orgel och guitarr.

Sjögren, Emil: *Stimmungen,* op. 20, 8 Clavierstücke (piano-solo), tillegnade fru Clary Magnusson, född Wilson). Pr. Mark 3,75.

Dessa kompositioner af den bekante svenske tonsättaren hafva blifvit fördelaktigt bedömda i tyska musiktidningar och förtjena det äfven för sitt gedigna innehåll. Herr Sjögren skattar aldrig i sina tonsättningar åt den triviala salongsmusiken. På samma gång hans saker äro varmt kända, äro de också väl genomtänkta, vittna om formbeherskning samt äro rika på öfverraskande harmoniska vändningar, hvilka emellanåt vid genomföringen af en idé förefalla djerfva och hårda, men som vid närmare bekantskap med dem intyga sitt berättigande. Genom sin polyfona konstruktion klinga också dessa stycken briljant, men ställa icke så små fordringar på den utförande, om också de tekniska svårigheterna ej äro särdeles stora. Styckena äro till halfva antalet hållna i långsamt tempo, och af de öfriga äro två, n:is 3 och 7 (i valstakt), enkla och lätta att utföra.

En anekdot om Berlioz berättades nyligen af Noriac i »Monde illustré».

En dag gingo vi i Baden-Baden och spatserade tillsammans med Méry, då samtalet föll på Berlioz, med hvilken vi frukosterat.

»Hvilken märkvärdig menniska!» utropade Méry.

»Älskvärd!»

»Ja väl, men han beklagar sig jemt.»

»Han tyckes ej vara lycklig.»

»Han anser sig för olycklig, och likväl har han haft så stor lycka. Han är medlem af Institutet, har i knapphålet alla europeiska ordnar, i 'Journal des Debats' har han en följetong, som inbringar honom runda summor, han har den sällsynta lyckan att ha Meyerbeer och Jules Janin till kolleger — och ändå beklagar han sig.»

»Ja, verkligen.»

»Han har den ännu mera sällsynta lyckan att genom en musik, som skulle narra oss att gäspa, uppväcka stormar, och han beklagar sig! Alla berömdheter i Baden, från general Gortschakoff till Adèle Courtois, ha satt en ära uti att blifva presenterade för honom! Han är aldrig nöjd. Vi ha alla applåderat hans 'Béatrice', och ändå beklagar han sig!»

Så långt hade författaren till »Hera» kommit i sin harang, då vi fingo se på en tio steg ifrån oss Berlioz komma gående i en allé, läsande i en bok. Han fick se oss och kom med den vänligaste min fram och helsade på oss. Efter de vanliga komplimangerna tog han af sig hatten, torkade pannan med näsduken och sade:

»Min gud, hvilken hetta, den är outhärdlig!»

»Ser ni», sade Méry helt tyst, med en betydelsefull blick, »sade jag inte det? Han är aldrig belåten!»

Våra ärade prenumeranter erinras vördsamlingen om vår framställning angående snar prenumerationstecning för nästa år å de medsända listorna, om fortsättning önskas, hvarigenom ock besparas prenumeration å Expeditionen.

Ödmjukligen

Redaktionen.

Från Scenen och Konsertsalen.

Nov.

Stora Teatern.

16. Saloman: *Diamantkorset.* (Kurakoff, Zephyrine, Baduto: hr Strömberg, frk. V. Andersson, hr Malmsjö.)
18. Hallström: *Den Bergtagna.* (Ingeborg: frk. Grabow; Ragnhild, Gerda: frk. Almati, fru Gelhaar; Tuve, Abboten, Ulf: hrr Bratbost, Strömberg, Lundquist; Bergakungen, Bergadrottningen, Kark: hr Ödmann, frk. Wellander, hr Ohlsson.)
20. Adam: *Konung för en dag.*
21. Verdi: *Trubaduren.* (Leonora: frk. Grabow; Azucena, Inez: frk. Wellander, fru Gelhaar; Grefve Luna, Manrico, Ferrando Ruiz: hrr Forstén, Sellman, Håkanson, Ohlsson.)

24, 26, 29. Mozart: *Don Juan.* (Elvira: fru Östberg; Zerlina: frk. Hultkrantz, 1:a debut.; Anna: frk. Strandberg; Octavio, Leporello: hrr Ödmann, Söderman.)

17, 30. *Musikföreningens* 13:de konsert: *Faust* (La damnation de Faust) af Hector Berlioz. (Margareta, Faust, Mefistofeles, Brander: fru Edling, hrr Ödmann, Salomon Smith, En musikälskare och å 2:a kons. hr Sellergren.)

Nya Teatern.

25. Ölander: *Mäster Placide.*
30. *Lyckopers resa,* m. musik af R. Henneberg.

Södra Teatern.

16. Audran: *Stora Mogol.*
17. Hervé: *Lilla Helgonet.*
18, 19. *Jorden Rundt på 80 dagar.*
24. » » (50:de ggn.)
27. » »

Vasa-Teatern.

25—27, 29, 30. *Konsertafdelning.* (Fru Högfelt-Åberg; hrr Hansen, Nordlund, Benzon-Gyllich.)
28. Offenbach: *Daphnis och Chloë.*

Musikal. Akademien.

23. *Reisenauer*-konsert med bitr. af hr Salomon Smith.

Berns Salonger.

16. *Konsert* och *invigning* af nya salongen.
21. *1:a Populära Symfoni-konserten.* (Hj. Meissner: Marche triomphale; Vieuxtemps: Violin-konsert, op. 37, spelad af hr Tor Aulin; Valentin: Festouverture; Sauret: Rhapsodie russe, sp. af hr Aulin; Massenet: Scènes Alsaciennes.)
28. *2:a Populära Symfoni-konserten.* (Haydn: B-dur-Symf.; Beethoven: Ess-dur-konsert, sp. af hr Reisenauer; Saint-Saëns: Une nuit à Lisbonne, barcarole för orkester; Concert-Stück af Weber, sp. af hr Reisenauer.)

Adolf Fredriks kyrka.

21. *Stockholms Allmänna Sångförenings* konsert.

Fröken Grabows afskedsuppträdande å Stora teatern har under de dagar detta inträffat fortfarande lockat fullt hus. Såsom här ofvan synes, har hon dervid låtit höra sig såsom Leonora i »Trubaduren» och Ingeborg i »Den bergtagna» och alltid med sin kända talang och vanliga framgång. I den senare operan har fröken Almati utfört Ragnhilds förut af fru Ch. Strandberg innehafda parti och herr Bratbost sjungit Tuves. Bergadrottningens har återgifvits af fröken Wellander. Upptagandet af Mozarts »Don Juan» har varit af särskildt intresse genom fru Östbergs gästspel som Elvira och fröken Hultkrantz' första debut i Zerlinas rol. Sedan operan gafs i början af året har herr Ödmann fått öfvertaga Octavios parti. Fröken Östberg hade i Elviras rol ånyo

tillfälle att visa sin stora vokala och sceniska förmåga och utförde särskildt sin stora aria i tredje aktens final på ett glänsande sätt, som framkallade stormande bifall. Fröken Hultkrantz som Zerlina skötte sitt sångparti på ett vårdadt sätt med ren intonation och hennes röst framträdde vid sidan af de andras med rätt mycken styrka. Brist på scenvana röjdes väl hos debutanten, men när denna hunnit förvärfvas, tro vi att hon så väl åt sitt spel och sin mimik som åt sin sång skall vinna nödig ledighet och nyansering. Herr Forstén som innehafvare af titelrolen kan visserligen ej jemföras med dess förra innehafvare, t. ex. herr Willman eller herr Lange, men rör sig ledigt i sitt parti. Hans sångsätt med det patetiska vibrerande maneret lämpar sig dock mindre väl för denna musik och i Champagne-arian likasom i serenaden skulle man ha önskat en jemnare och klarare framställning. Fröken Anna Strandberg visade sig som vanligt väl hemma i koloraturen och skötte sin uppgift på ett rätt tillfredsställande sätt; i hennes sista stora aria syntes hon dock densamma ej fullt vuxen, måhända beroende på tillfällig indisposition.

Musikföreningens 13:de konsert gestaltade sig till en musikhögtid af ovanligare slag genom dess utförande af Berlioz' storslagna dramatiska legend »Faust» (»La damnation de Faust», först uppförd i Paris 1846) i öfversättning af Fritz Arlberg. Musikföreningen erhöll vid detta tillfälle biträde af Kgl. teaterns kör och solister (fru Edling, hrr Ödman och Sellergren i solopartierna) samt hr Salomon Smith från Ystad och kunde sålunda med biträde af hofkapellet under sin anförare, hofkapellm. Nordquist, gå väl rustad till strids. Och här gälde verkligen ett Herkulesarbete, en strid emot kolossala svårigheter, hvilka dock kröntes med fullständig seger. »Faust» måste efter att ha gifvits för fullt hus d. 27 Nov. med samma resultat åter gifvas några dagar derefter. Instrumentalnumren i denna genialiska tonskapelse hafva förut, såsom vi erinrat, gifvits här å konserter och då väckt formlig hänförelse; nu i sitt sammanhang med dikten i sin helhet gjorde de ännu mäktigare verkan. Hufvudnumren i det storartade musikverket ligga dock i de präktiga körerna samt Fausts och Mefistofeles' samt Margretas solopartier och ensemblenummer. Att med ledning af texten redogöra för det musikaliska innehållet i tondikten är en omöjlighet med det ringa utrymme som här står till buds; vi kunna endast påpeka såsom mest anslående: i första afdelningen landfolkets kör, i den andra: Påskhymnen, kören i Auerbachskällaren, Branders visa om råttan och fugan på motivet i denna, Mefistofeles' visa om loppan samt den för afgrundsanden nästan för sentimentala, men musikaliskt sköna sången till den slumrande Faust, kören under hans sömn samt kören af soldater och studenter i slutet af denna afdelning. I tredje afdelningen hafva vi att anteckna Mefistofeles' besvärjelse af irrblossen och serenaden, Margaretas Tulesång och duetten mellan henne och Faust samt trion mellan dem och Mefistofeles. Ett öfverväldigande intryck gör i fjerde afdelningen helvetesridten och pandæmoniumkören, genialiskt målande skräckscener i toner af hemskt gripande effekt. Efter dessa vilda scener följer serafernas lofsång i himlen och Margaretas förklaring genom de himmelska andarnes kör, ett mildt försonande slut på den tragiska Faustlegenden. Af solisterna måste vi tilldela priset åt hr Salomon Smith-Mefistofeles för hans dramatiskt kraftfulla framställning af sitt maktpåliggande parti. Branders mindre parti med visan om råttan gafs på första konserten af en bland Musikföreningens medlemmar med en friskhet och ledighet som afgjordt öfverträffade det något tunga föredraget af samma parti på andra konserten. Hofkapellets utförande af orkesternummer och ackompagnement förtjenar särskildt beröm. Vi kunna ej underlåta att till sist betyga vår stora tacksamhet för Musikföreningen, som gifvit oss tillfälle att få göra bekantskap med detta storartade musikverk af den snillrike franske tonsättaren.

I Berns' nya salong har under dir. Meissners ledning de populära söndagsmatinéerna åter tagit sin början. Den första af dessa inleddes med en ganska ståtlig invigningsmarsch, Marche triomphale af hr Hjalmar Meissner. Å denna konsert hade man tillfälle att höra violinisten Tor Aulin, som nu, efter ett par års studier för Sauret i Berlin, lät höra sig här i hufvudstaden. Hr Aulin har gjort mycket stora framsteg och besitter redan virtuosmessig färdighet och ton samt spelar med kraft och värme. De intonationssvagheter som förmärktes torde ha berott på för honom ovan orkersterstämning. Hr Aulin har sedan låtit höra sig å konserter i de norrländska städerna. Å den andra populära konserten var salen till trängsel fyld med anledning af hr Reisenauers uppträdande, hvilken synes ha blifvit vår musikaliska publiks store favorit. Hr Reisenauer hade förut tillsammans med hr Salomon Smith gifvit en talrikt besökt konsert i Musikaliska akademien, då han visade sin eminenta förmåga af ett fint och uttrycksfullt spel, företrädesvis i Schumanns Carnaval och Moszkowskis vackra menuett. Deremot anslog oss ej hans utförande af Rubinsteins vals och Chopins utom programmet gifna Ciss-moll-vals, af hvilka den förra gafs med nog mycket bullrande ysterhet och den senares romantiska stämning icke nog framhölls. På konserten i Berns' salong återgaf hr R. på ett briljant sätt Beethovens Ess-dur-konsert och Webers Concertstück med orkester, ehuru ej alltid med full träffsäkerhet vid de väldiga forteanslagen. Å dessa konserter har den förstärkta Meissnerska orkestern dessutom föredragit en i bred och pompös Wagnerstil hållen Festouverture af Karl Valentin i Göteborg och ett par högst spirituela franska tonsättningar: »Scènes Alsaciennes» af Massenet och »Une nuit à Lisbonne» af Saint-Saëns. En af fader Haydns bekanta symfonier (i B-dur) inledde den andra konserten. Nästa söndag gifver hr Reisenauer afskedsmatiné i Berns' nya konsertsalong.

Hans v. Bülows Beethoven-cykel.

Det är ej länge sedan Anton Rubinstein utförde sitt Herkulesarbete med 7-konsert-cykler, representerande alla tiders pianoliteratur; ett dylikt storverk har Hans von Bülow — Beethoven-spelaren par préférence, såsom han kallas — utfört i Leipzig, då han i gamla Gewandhaus d. 15, 16, 18, 19 Okt. gaf 4 konserter med endast piano-solo-musik af Beethoven. Då Rubinstein hade med en hel mängd tonsättare att göra, sysselsatte sig nu Bülow med en enda, och den senares konserter följde derjemte hastigare på hvarandra. Det var en kraftpröfvande uppgift för konsertgifvaren, som dermed visar att han återvunnit sin gamla styrka och seghet, och en stark dosis tillika för den som nödgades bevista alla konserterna. En kritiker säger om honom följande efter bevistandet af dessa konserter: »Herr Bülow har verkligen åstadkommit någonting märkvärdigt och rent af förbluffande äfven för dem som ofta hört honom och känna till hans kapacitet. Några nya sidor af sitt spel har han dock ej visat oss; detta utmärktes som vanligt af sällsynta tekniska företräden, i specifikt musikaliskt hänseende bibehåller det sina bekanta egenskaper i genomförande af och inträngande i den föresatta uppgiften, i anderik uppfattning af det hela och särskilda delar, men dervid också en fläkt af manierism samt ett drag af skarpt framträdande skolmästeri och qvasi-dogmatiserande och demonstrerande uppvisning, som verkar kylande.» Kritikern synes oss med denna Bülow-kritik ha träffat hufvudet på spiken.

Det torde intressera våra läsare att höra programmet för denna konsertcykel; vi meddela det derför här. I:a aftonen: Sonaterna op. 2 N:o 2, op. 10 N:o 2, op. 13 (pathétique), op. 14 N:is 1 och 2, op. 28, vidare variationerna öfver en rysk dansvisa och op. 34 öfver ett originaltema. — II:a aftonen: Sonaterna quasi fantasia op. 27 N:is 1 och 2, op. 31 N:is 2 och 3, variationerna op. 35 (öfver Eroica-tema) och de 32 variationerna öfver ett originaltema. — III:e aftonen: Sonaterna op. 57, 78, 81, 109, 110 och 111 äfvensom fantasien op. 77. IV:e aftonen: Sonaterna op. 101 och 106, de 33 variationerna öfver en vals af Diabelli och det efterlemnade rondot »Die Wuth über den verlorenen Groschen». Karakteristiskt nog för Bülows docerande spel är det program han uppgjort för de 33 variationerna öfver Diabelli-valsen (op. 120). Så här lyder detsamma:

Thema. 1 Marsch, 2 Tyrolienne, 3 Duett, 4 Trio, 5 Qvartett, 6 Kanonisk drillvariation, 7 Capriccio, 8 Cantabile, 9 (moll) Vapendans, 10 Presto giocoso,

11 Betraktelse, 12 Beställsamhet, 13 Eko, 14 Procession, 15 Scherzino, 16 Studier för venster hand, 17 Studier för höger hand, 18 Idyll, 19 Canoniskt scherzo, 20 En uppenbarelse, 21 Motsatser, 22 Alla »Leporello», 23 Explosion, 24 Fughetta, 25 Elfdans, 26 Fjärilarne, 27 Humoresk, 28 Galopp, 29 (moll) Sorg, 30 (moll) Klagan, 31 (moll) Elegie, 32 Stor fuga. Öfvergångskadens och 33 Tempo di menuetto e. Coda.

Bülow har nyligen äfven i Prag gifvit en Beethoven-afton till förmån för det af konstnärsällskapet der bildade populära konsertföretaget. Detta konserterande i Prag, som i Tyskland ansetts föranledt af böhmiska sympatier, har framkallat flera bittra anfall mot honom i den tyska pressen. Också hände det att, när han efter återkomsten från Prag spelade å Filharmoniska sällskapets konsert i Dresden, genast vid hans första framträdande ett förfärligt oväsen tillställdes i salongen. Man skrek, hvisslade och ropade »Bülow ut! Ned med czechvännen! Förrädare! Bort med tyskätaren!» Konstnären bleknade men fortsatte sitt spel inför den bullrande salongen. Då han sedan började sitt andra nummer, upprepades oväsendet i ännu större skala. Efter en half timmes larm och sedan polisen företagit några häktningar kunde Bülow sluta sitt nummer och aflägsna sig. Och detta skedde dock i sjelfva hans födelsestad.

Från in- och utlandet.

Musikaliska konstföreningen hade d. 28 Nov. i Musikaliska akademiens lokal sin årssammankomst, hvarvid, sedan ansvarsfrihet för 1885 års förvaltning blifvit direktionen beviljad, till ledamöter i densamma omvaldes häradshöfding S. H. Wikblad, ordförande, d:r V. Svedbom, sekreterare, f. musikhandlaren Abr. Hirsch, skattmästare, och kammarmusikus A. F. Lindroth, samt till revisorer musikhandlaren Alb. Schildknecht och musikdirektören F. A. Frieberg. Granskare af inlemnade arbeten blefvo desamma som föregående år. Till ledamöter i inköpsnämden omvaldes de förut varande. Föreningen räknar nu 460 ledamöter.

Södra Teatern bjuder nästk. Lörd. d. 4 Dec. på en ny inhemsk operett, »Nattlampan» af F. von Heland.

Konsert gifves lördagen d. 4 Dec. kl. $^1/_2$ 8 e. m. i Musikaliska akademiens stora sal af hr Lennart Lundberg, som då spelar: konsert i d-moll af Rubinstein, sonat af Beethoven, op. 53, orgelfantasi och fuga i g-moll af Bach-Liszt samt a) Melodie af Rubinstein, b) Lied af Mendelssohn och c) Valse-caprice af Schubert-Liszt.

Konsertgifvaren biträdes af fru Dina Edling och fröken Alma Hultkrantz.

En ny Symfoni af violoncellisten A. Andersen i hofkapellet lär komma att gifvas under denna vintersäsong. Man torde erinra sig att i Mars 1884 en symfoni af hr A. gafs å Musikal. akademien med rätt mycket bifall.

Premierdansören Robert Sjöblom är till den 1 instundande Januari engagerad som ballettmästare vid Stora teatern.

Berns' nya salong invigdes den 16 Nov. med konsert af Meissnerska kapellet och en splendid fest med supé för omkring 400 personer. Efter denna höll herr Fr. Hedberg invigningstalet med en historik öfver den gamla Berns' salong och dess öden allt ifrån den stund då för 23 år sedan Filip von Schantz der började sina omtyckta konserter intill närvarande stund. En mängd andra talare uppträdde äfven, och nuvarande egaren herr Hugo Berns tolkade i ett tal sin tacksamhet till alla dem som med sitt arbete bidragit till åstadkommande af den nya salongen, hvilken i prakt och smakfull ornamentering knappast torde öfverglänsas af någon annan konsertsalong.

I Göteborg gästar för närvarande Fröbergska sällskapet, som gifver å Mindre teatern derstädes med lifligt bifall Geneés muntra operett »Sjökadetten», med fru *Olefine Moe* i aktrisen-sjökadettens parti.

Fröken *Anna Petterson* har å stora teatern derstädes gästat såsom Denis de Flavigny i »Lilla Helgonet».

Venersborgs musiksällskap gaf d. 29 Okt. en soaré, hvarvid följande musiknummer utfördes: *Mozart:* 1:a symfonien (D-dur), *Myrberg:* kör för blandade röster, *Gounod:* Trio ur »La Colombe», *Elfr. Andrée:* »Snöfrid», ballad för soli och körer samt solosånger för sopran.

Fröken Viola Lavinia Svahn, om hvars framgångar på italienska scener vi vid flera tillfällen berättat, kommer nu att för alltid lemna teatern, enär hon nyligen i den lilla staden Perosa nära Turin firade sitt giftermål med löjtnanten i italienska armén Eugenio Bertetti.

Fröken Helène Löfgren uppträder bland ett gasterande operasällskap i Cüstrin (Preussen) såsom Azucena i »Trubaduren» och »strålar öfver alla de andra genom gripande spel och skön sång», heter det i en tidning på platsen. »Hon gaf det behöfliga dramatiska lifvet åt sitt parti, hennes röst är en omfångsrik, välljudande alt, väl utbildad i alla lägen», heter det i en annan tidning.

Kristina Nilsson gaf d. 22 Nov. konsert i Antwerpen i Harmoniska sällskapets stora salong. Hon sjöng vid tillfället Elsas aria ur Lohengrin, juvelarian ur Faust, Miserere ur »Trubaduren» tillsammans med herr Björksten. Utom programmet gaf hon aria ur »Mignon», duett ur 4:e akten af Trubaduren samt en svensk folkvisa. Publiken var hela tiden i enthusiastisk stämning. Herr Björksten gjorde stor succès med »La donna e mobile» och en neapolitansk folkvisa samt prisas för sin utmärkta sångmetod. Vid konserten biträdde bassångaren Fontaine, violoncellisten de Munck och pianisten de Try.

Paris. Stora operans förnämsta nyhet för säsongen är baletten »Les deux Pigeons», i två akter och tre bilder af Henri Regnier efter La Fontaines liknämda fabel, musik af André Messager. »De båda dufvorna» uppfördes första gången d. 18 Okt. och baletten synes, att döma efter det bifall den vunnit, komma att hålla sig länge uppe. Libretten till densamma antogs redan af Vaucorbeil, operans förre direktör, hvilken på Guirauds och Délibes inrådan öfverlemnade det musikaliska komponerandet åt Messager, som hittills endast försökt sig med mindre baletter för Folies-Bergère. Både teaterförfattaren och komponisten ha med detta verk gjort sitt inträde på Stora operan och haft att glädja sig åt stor framgång.

— Gaîté-teatern gaf den 30 Okt. för första gången en ny komisk opera i tre akter och tio bilder, »La cigale et la Fourmi» (Gräshoppan och myran») med text af Duru, musik af Audran. Handlingen tilldrager sig i Flandern under förra århundradet och lär vara af medelmåttig beskaffenhet. Musiken, af kompositören till »Rosenkind», säges vara täck och behaglig, men utan spår till originalitet.

— Madame Claus-Szarvady, en af vår tids förnämsta pianister, hvilken förr såsom Wilhelmine Claus med stort bifall konserterade i sitt hemland, Tyskland, och sedan länge varit bosatt i Paris, har tillkännagifvit att hon d. 15 Nov. ämnade i Pleyelska lokalen börja en fullständig kurs i pianoundervisning. Hon är sedan fyra år enka efter den ungerske diplomaten, journalisten Szarvady.

London. Miss Mary Decca (Johnstone), en lärjunge till fru Marchesi, väcker mycken uppmärksamhet här på Coventgardenkonserterna för sin silfverklara, omfångsrika stämma och ovanliga koloratur.

Frankfurt a. M. Det engelska operasällskapet har d. 25 Okt. här öppnat ett kortare gästspel med Sullivans operett »Mikadon», hvilken här, liksom nästan öfverallt der den gifvits, ronte afgjord framgång.

Wien. På hofoperan börjas den 5 Dec. en Weber-cykel. I denna komma att ingå »Friskytten», »Oberon» och »Euryanthe», den lilla operan »Abu Hassan» och »Preciosa». I Abu Hassan» inlägges en balett med »Aufforderung zum Tanze» till musik.

— Pauline Lucca har återkommit till Wien och börjat sin konstnärliga verksamhet å hofteatern. Hennes första roler

skulle blifva Hermosa i Gounods »Tribut von Zamora» och Carmen.

Halle. Den nya stadsteatern invigdes här d. 9 Oktober inför en publik af öfver 1,200 personer, de flesta inbjudna. Vid invigningen utfördes Beethovens ouverture »Zur Weihe des Hauses», prolog, Raffs festouverture med den preussiska nationalhymnen och första delen af Schillers Wallenstein-trilogi, »Wallensteins Lager» och »Die Piccolomini». Teatern har 1,141 sittplatser och 90 ståplatser. Huset är hufvudsakligen af sten och jern, och scenen, efter asphaleia-systemet, helt och hållet byggd af jern. Elektrisk belysning är införd i hela teatern. Orkestern ligger så djupt, att den ej ses från parketten. Ventilationen är förträfflig. Staden Halle har för att ändtligen bekomma ett värdigt konsttempel icke varit njugg. Oberäknadt 40,000 mark, som konstälskande stadsbor extra tillskjutit för teaterns utrustning, uppgår kostnaden för den nya byggnaden till omkring 1,187,000 mark.

Leipzig. »Otto der Schütz», V. Nesslers senaste opera, gick första gången öfver scenen härstädes d. 15 November. Texten till denna 4-akts-opera är författad af Rud. Bunge efter Gottfried Kinkels rheinhistoria med samma namn. Operan rönte ett lysande emottagande. Emellertid anses densamma underlägsen hans »Trumpetaren från Säkkingen», hvilken åter öfverträffas af hans föregående opera »Råttfångaren från Hameln». Nessler är emellertid för närvarande en afundsvärd komponist, som skördar lagrar och tentièmer i massa. »Trumpetaren» har gått 100 gånger i Leipzig och redan inbringat librettoförfattaren och kompositören mer än 300,000 mark.

— Anton Rubinsteins nya (6:te) symfoni i A-moll, tillegnad Gewandhauskonserternas institut, utfördes under komponistens egen ledning d. 28 Okt. På hvarje sats följde det lifligaste bifall, hvilket slutligen stegrades till varma ovationer och stormande framropningar af den snillrike komponisten.

Dresden. På tonkonstföreningens första musikafton för säsongen utfördes en pianokonsert, Ess-dur (i manuskript), af Felix Dräseke, lärare vid konservatoriet härstädes. Konserten, hvars pianoparti spelades af fru Rappoldi, säges vara ett verk af betydande värde till innehåll och form. D. har förut i sina kompositioner visat sig som en bizarr efterföljare af Liszt, men på senare tid mer och mer närmat sig den klassiska stilen.

— Conradin Kreutzers enka, som nyligen afled i Dresden, 84 år gammal, har i nära 40 år öfverlefvat sin man, komponisten till »Nattlägret i Granada».

Bayreuth. Frågan om hvar Liszts dödliga qvarlefvor slutligen skola komma att hvila synes nu ha kommit till afgörande. Stadsmyndigheterna här lära hafva beslutit att upprätta en värdig minnesvård å mästarens graf och genom en deputation meddelat detta åt hans dotter, fru Cosima Wagner, som med tacksamhet mottagit anbudet under förklaring att det öfverensstämde med hennes egen önskan att hennes faders lik fick stanna i Bayreuth. Beslutet föranleddes nu af nyligen gjorda anbud från storhertigen i Weimar och staden Pest att upprätta ett mausoleum öfver Liszt, om hans lik blef flyttadt till en af dessa städer.

München. Fru Amelie Joachim, den bekanta konsertsångerskan, har, efter att på 26 år ej ha sjungit något operaparti, uppträdt här i sin gamla glansrol i Orpheus af Gluck och skördat entusiastiskt bifall för både sång och spel. Man vet ej om hon vidare ämnar beträda operascenen i någon rol.

Hamburg. »Auf hohen Befehl», komisk opera i 3 akter, fritt efter den Riehlska novellen »Ovid bei Hofe», text och musik af Carl Reinecke, gick för första gången öfver scenen här under ledning af komponisten sjelf och väckte stort bifall. Musiken i operan bedömes såsom fin, melodiös och stämningsfull.

Rotterdam. Den bekante komponisten Friedrich Gernsheim firade här d. 16 Okt. sitt 25-års-jubileum såsom musikdirigent. Han blef 1861 musikdirektör i Saarbrücken, några år senare lärare i pianospel och komposition vid konservatoriet i Köln och är sedan 1874 ledare för konservatoriet och »Tonkonst-föreningen» i Rotterdam.

Kassel. »Die Kinder der Haide» — opera i fyra akter, texten fritt bearbetad från Carl Becks poetiska berättelse »Janko», musiken af Anton Rubinstein — gafs här första gången d. 28 Okt. 1886. Denna Rubinsteins första större opera gafs 1861 i Wien, blef sedan delvis omarbetad i de sista akterna och uppfördes i detta skick förra året å Stadsteatern i Danzig. Operan, som innehåller många vackra musiknummer och är originelt och nobelt instrumenterad, rönte ganska välvilligt mottagande.

Berlin. På Walhallateatern har Richard Genée med sin nya komiska opera »Die Piraten» vunnit fullständig framgång. Texten är mycket underhållande och höjer sig vida öfver operettens vanliga. Musiken håller sig särdeles i de båda sista akterna till den komiska operans stil, är frisk och anslående och dess vackraste nummer anses snart blifva populära.

— En förordning af den nye intendenten för hofteatern bestämmer att teaterns sångare och skådespelare skola inskränka sin verksamhet till hofteatern och icke mer erhålla tillåtelse att gifva gästspel eller medverka vid konserter.

— Felix Dreyschock, den från Saurets senaste besök hos oss bekante och värderade pianisten och komponisten, gaf d. 27 Okt. en konsert i sångakademien och skördade rikligt bifall. Bland hans konsertnummer förekommo tre stycken ur Emil Sjögrens op. 15, »Auf der Wanderschaft», af hvilka isynnerhet »Abendstimmung» fängslade med sitt poetiska stämningsmåleri (enl. Allgem. M.-Z).

— Bettini, den förr berömde tenoren (fru Trebellis man), har slagit sig ned som sånglärare i Berlin. Det hade knappast blifvit bekant att denne, som genom sin lärjunge fröken Pattini lemnat de bästa bevis på sin läraremetod, gaf sångundervisning här, förr än elever i mängd strömmade till honom.

— Af Fredrik den Stores musikaliska kompositioner, som utgifvas på Breitkopf et Härtels förlag under prof. Spittas öfverinseende och med biträde af 1:e flöjtisten vid Leipzigs teaterorkester, W. Barge, kommer först att utsändas 25 konserter för flöjt.

Petersburg. Sångerskan Emma Turolla, om hvars framgångar i Prag vi förr talat, har för November månad varit engagerad vid nationaloperan i den ryska kejsarstaden.

Newyork. Metropolitan-operan började d. 8 Nov. sin säsong, hvilken räcker i femton veckor. Anton Seydl och Walter Damrosch fortfara som dirigenter. Repertoaren upptager Wagners »Rienzi», »Tannhäuser» »Lohengrin», »Rheingold», »Walkyrian», »Mästersångarne», vidare Goldmarks »Drottningen af Saba» och »Merlin», »Guldkorset» af Brüll, »Profeten» och »Hugenotterna», »Faust» och »Aida».

— Den bekante tyske tenorsångaren Albert Niemann har med lysande framgång börjat sitt gästspel i Newyork såsom Siegfrid.

Nettie Carpentier är namnet på den yngsta qvinliga violin-virtuosen som man omtalar, och som tyckes komma att öfverflygla sina äldre rivaler Tua och Senkrah. Ant. Rubinstein fäste sin uppmärksamhet vid henne i London och mäster Sarasate, hennes lärare, som nyss hörde henne på en Sembrichkonsert, blef då så förtjust att han förärade henne ett dyrbart guldbroderadt violintäcke. Hos publiken har den unga artisten redan förvärfvat sig allmänna sympatier och det faller af sig sjelft att Wolffs konsertagentur redan afslutit ett flerårigt kontrakt med henne.

Hellre giftas. I Leipzig kom en ung vacker flicka till Rubinstein och bad honom att hon skulle få spela för honom några pianostycken. Efter hennes ganska betänkliga produktioner reste hon sig upp och frågade Rubinstein, som betraktade henne med ett ironiskt leende: »Nå, hvad råder ni mig till?»

»Gift er!» var mästarens korta, men af full öfvertygelse gifna svar.

»Don Juan». I anledning af 100-års-jubileet af »Don Juans» första uppförande ämnar Mozarteum, ett internationelt sällskap i Salzburg, utgifva en festskrift och beder af denna anledning att få sig tillsända alla de tryckta arbeten, som kunna hafva någon betydelse för jubileet, samt gamla teateraffischer angående »Don Juan», gamla kostymteckningar dertill och eljest obekanta Mozartminnen. Sällskapets sekreterare är hr Joh. Ev. Engl i Salzburg.

Liszt och furstinnan Metternich. Då Liszt en gång återkommit från ett besök i Italien, stälde furstinnan Metternich till honom den frågan: »Har ni gjort goda affärer i Italien?» Liszt, som aldrig förlorade fattningen, svarade genast: »Ers höghet, jag gör icke affärer, jag gör musik.»

Dödsfall.

Angri, Elena, fordom mycket berömd altsångerska, f. 1824 på Corfu, † i Barcellona. Hennes glanstid infaller under åren 1836—47, hvarefter hon tog afsked af scenen och gifte sig med en rik godsegare i Spanien. Hon har med stor framgång låtit höra sig på italienska scener, i Wien, Paris och London.

Chiaromonte, Francesco, sångprofessor vid konservatoriet i Brüssel. Född 1809 på Sicilien, † i Brüssel d. 15 Okt. Han har komponerat flere operor och kyrkomusik, blef af politiska orsaker fördrifven från Italien och kom, efter att förut ha vistats i Paris och London, till Brüssel 1863, der han sedan 1872 innehaft ofvannämda befattning.

†

Hofsångaren **Isak Albert Berg** afled härstädes kl. 3 på morgonen d. 1 Dec. i den höga åldern af 83 år.

Musikalisk bokstafsgåta.

Af *Lorenzo.*

Följande bokstäfver och stafvelser bilda 14 ord, hvilkas begynnelsebokstäfver beteckna namnet på en ryktbar italiensk kompositör och slutbokstäfverna en af hans förnämsta operor:

ale, pi, e, sju, tio, ro, ro, ö, len, ch, mun, tur, in, ut, o, e, na, na, set, hi, da, sa, da, var, nen, b, i, w, he, gul, to, no, ko, ng, ni, ld, el, ne, vor, ng, id, d, u, f, l, r, n, t, gen, ip.

Orden beteckna: En tysk salongskompositör. — Hvad korister i allmänhet blifva. — En balett af Th. Martin. — En opera af Brüll. — En opera af Gluck. — En polsk kompositör. — En fransk kompositör — Luftiga väsen förekommande i »Oberon» m. fl. pjeser. — En opera af Schubert. — Hvad Lucca inte längre var när hon konserterade här. — En svensk opera. — En svensk kompositörs förnamn. — Namn på ett musikstycke. — Något vigtigt för sångare och sångerskor.

Wendela Andersson

meddelar fortfarande sångundervisning åt qvinliga elever efter Isidor Dannströms metod.

Anmälningar emottagas emellan kl. 10—11 f. m. Adress: **Sturegatan N:o 36.**

Till Hrr Tonsättare och Mucisi!

Musikaliska arbeten utföras bäst och billigast af litografen

Lindblom,

Stora Badstugatan 9, (norr) n. b.

En god violin,

renoverad 1746 af P. Bagh och 1884 af R. Paulus samt, enl. skriftligt intyg af en violinvirtuos, värderad intill 500 kr., säljes för 400 kr. Vidare meddelas genom

W. Th. Söderberg, Karlshamn.

Obs.! Nedsatt pris Obs.!

Svensk Musiktidning 1887

utgifves efter samma plan som förut, försedd med **porträtter, notillustrationer** och **musikpremie** af **värdefull, lätt utförbar** musik. Pris **5 kr.** för hel årgång (20 nummer), **25 öre** pr lösnummer. Premien tillfaller blott helårsprenumeranter. Prenumeration sker i Stockholm å tidningens **expedition:** Klara Vestra kyrkogata 19, **hvarifrån den hemsändes,** samt hos hrr musik- och bokhandlare eller å de större tidningskontoren; för landsorten **hälst** å **posten** eller i bokhandeln.

Obs.! Billigt annonspris! Obs.!

Annonspriset i Svensk Musiktidning är endast **10 öre** petitraden. **Musikförläggare** och **Musikhandlare, Instrument-handlare** och **fabrikanter, Musiklärare** m. fl. kunna sålunda **allra billigast och med bästa fördel** annonsera i denna **inom vår musikverld** spridda facktidning. Kontant liqvid.

Rabatt: 10 % för minst 5 ggr, 20 % för minst 10 ggr.

Frans J. Huss.

Redaktör och utgifvare.

I. Dannström & C:o

Regeringsgatan N:o 16, Stockholm.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa Tyska & Amerikanska fabriker i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönich' & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Kongl. Myntet.

Nu åter inkommet, **eleganta,** mycket **omtyckta Speldosor** à 42 kr. duss. Profdosor **fraktfritt** à 3: 50 i **efterbetalning.**

Klingqvist & C:o

(G. × 18457 × 2). **Göteborg.**

Billigaste handel i Sverige med **äkta Italienska violin-** och **violoncellsträngar.** Priskurant sändes på begäran kostnadsfritt.

Emil Fröling, Norrköping.

Mindre och större **Skol-** och **Kammarorglar,** franska och amerikanska, utsäljas nu till billigaste priser och på lämpligaste betalningsvilkor. Illustrationer sändas på begäran.

Er. Blomgren, Christiania.

Adrian Dahls

Albumblad,

5 melodiska tonstycken för piano, finnes att köpa till 2 kronor

å Svensk Musiktidnings Expedition,

Klara Vestra Kyrkogata 19.

Reqvisitioner i Fast Räkning (25 % prov.—33 % $^7/_6$) emottagas.

INNEHÅLL: Från Beethovens sista lefnadsår [forts.] (med porträtt). — Hvad skola vi spela? [forts.] — Regementets dotter. — Teaterfrågan. — Musikpressen. — En anekdot om Berlioz. — Våra ärade prenumeranter. — Från Scenen och Konsertsalen. — Hans von Bülows Beethoven-cykel. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Musikalisk bokstafsgåta. — Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1886.